

سرو سربلند

خاطرات پوری سلطانی
«ماد کتابداری نوین ایران»

تدوین و تحقیق: بیمانه صالحی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

۱۳۹۴

سرشناسه	: سلطانی، پوری، ۱۳۱۰ - ۱۳۹۲، مصاحبه‌شونده
عنوان و نام پدیدآور	: سرو سریلند: خاطرات پوری سلطانی مادر کتابداری نوین ایران/ تحقیق و تدوین پیمانہ صالحی.
مشخصات نشر	: تهران : سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۶ ص.
فروست	: تاریخ شفاهی.
شابک	: 978-964-446-426-3
وضعیت فهرست نویسی	: قیفا
عنوان دیگر	: خاطرات پوری سلطانی مادر کتابداری نوین ایران.
موضوع	: سلطانی، پوری، ۱۳۱۰ - ۱۳۹۲.
موضوع	: کتابداران -- ایران -- سرگذشتنامه
موضوع	: کتابداری -- ایران
نوع سند	: صالحی‌فشمی، پیمانہ، ۱۳۵۲ -، گردآورنده
شماره افزود	: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
زده بندی کتبی	: ۱۳۹۲ س/۸۱۵/۷۱۰۰۲
زده بندی دیو	: ۰۱۰/۹۲
شماره کتابشناسی	: ۲۰۷۲۳۲۳

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سروسریرلند:خاطرات پوری سلطانی مادر کتابداری نوین ایران
تحقیق و تدوین: پیمانہ صالحی
ناشر: انتشارات سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
شمارگان: ۵۰۰ نسخه / چاپ اول ۱۳۹۲
چاپ و صحافی: انتشارات سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران
آصف آصفی، مهدی ادیبی
ناظر فنی: پرویز بختیاری
طرح جلد: یوسف امیری، خوشنویسی: رضا خانی پور
صفحه آرای: علیرضا خورسندی
نشانی: تهران، بزرگراه شهید حقانی (غرب به شرق)، بعد از ایستگاه مترو، بلوار کتابخانه ملی
تلفن فروشگاه: ۸۱۶۲۳۲۷۷-۸۱۶۲۳۳۱۵
نمابر: ۸۱۶۲۳۳۰۱
وب گاه: www.nlai.ir
پست الکترونیک انتشارات: Publication@nlai.ir

فهرست مطالب

۱۱	یادداشت ناشر
۱۳	مقدمه
	فصل اول: خانواده، تحصیلات و ؟ ابجدخانه بانک مرکزی
۲۱	- خانواده
۲۳	- لیسانس ادبیات فارسی و دبیری در ایران
۲۵	- کتابخانه بانک مرکزی
۲۷	- فوق لیسانس کتابداری
	فصل دوم: مرکز خدمات کتابداری
۴۱	- تاریخچه تأسیس مرکز خدمات کتابداری
۴۵	- عضویت کتابداران در هیات علمی
۴۶	- فهرست نویسی و رده بندی
۴۹	- گسترش رده ها
۵۱	- نشانه مؤلف فارسی
۵۲	- فهرستگان ایران
۵۴	- فهرست مستندات موضوعی
	فصل سوم: کتابخانه ملی ایران
۶۵	- ادغام مرکز خدمات کتابداری با کتابخانه ملی ایران
۶۸	- ساختمان و بخش اداری پس از ادغام

۶۹ - انتشار مجدد کتابشناسی ملی

۷۱ - فیبا (فهرست نویسی پیش از انتشار)

۷۴ - دهه های فعالیت کتابخانه ملی

۷۶ - سیاستگذاری کتابخانه ملی

۷۸ - کیفیت اطلاع رسانی در کتابخانه ملی

فصل چهارم: انجمن های کتابداران ایران

۹۱ - انجمن کتابداران ایران (۱۳۴۵-۱۳۶۰)

۹۵ - انجمن کتابداری و اطلاع رسانی ایران (۱۳۷۹ تا کنون)

فصل پنجم: آموزش کتابداری و شرکت در کنفرانس های ایفلا

۱۰۳ - تدریس در دانشگاه

۱۰۵ - آموزش در ایش های رشته کتابداری

۱۰۷ - شرکت در کنفرانس های ایفلا

فصل ششم: آثار و تالیفات

۱۱۱ - مقالات

۱۱۲ - هنر عشق ورزیدن

۱۱۳ - راهنمای اصول کاتر - سن رن

۱۱۳ - خدمات فنی

۱۱۴ - سایر تالیفات

۱۱۵ - آثار در دست انتشار

فصل هفتم: بررسی وضعیت انتشارات در زمینه کتابداری و اطلاع رسانی

۱۱۹ - نشریات

۱۲۰ - کتاب ها

۱۲۰ - اطلاع رسانی

کارنامه:

۱۲۹ - کتاب ها (تالیف، ترجمه و ویراستاری)

۱۳۱ - مقالات (فارسی)

۱۳۳ - مقالات (انگلیسی)

۱۳۴ - گزارش های ایفلا

۱۳۵	- سخنرانی‌ها
۱۳۵	- مصاحبه‌ها
۱۳۶	- پایان نامه‌ها
۱۳۹	گزیده تصاویر:
	نمایه:
۱۵۳	- اشخاص
۱۵۶	- ناز
۱۵۷	- رنگان
۱۵۸	- موسوع
	فهرست منابع و مآخذ:
۱۶۳	- کتاب‌ها
۱۶۳	- مقالات
۱۶۵	- مصاحبه‌ها
۱۶۶	- منابع اینترنتی

یادداشت ناشر

امروزه تاریخ شفاهی تنها یکی از ابزارهای پژوهشی در تاریخ‌نگاری معاصر ایفا کرده و به‌عنوان یک ابزار تحقیقی برای مطالعات تاریخی، کاربرد فراوانی دارد. مصاحبه در این نوع پژوهش، مهم‌ترین رکن به حساب می‌آید. علاوه بر این، ناشران حاصل از مصاحبه‌های تاریخ شفاهی، اهمیت آن را به‌عنوان یکی از شیوه‌های جدید پژوهشی در چنان ساختن ساخته است. در عین حال در این روش، امکان طرح موضوعات به شیوه‌های راحت و به دور از تکلف نوشتاری وجود دارد که منجر به تعمیق مباحث و بیان برخی از ناگفته‌ها خواهد شد.

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران در راستای سیاست اشاعه اطلاعات، به اطلاع‌رسانی کتاب‌ها، اسناد، پایان‌نامه‌ها، نسخ خطی، نشریات چاپی و غیرکتابی می‌پردازد. لذا، یکی از مهم‌ترین سیاست‌های این سازمان در سال‌های اخیر، انتشار منابع تاریخ شفاهی، به منظور تکمیل اطلاعات منابع مکتوب بوده است.

کتاب پیش رو «سروسر بلند: خاطرات پوری سلطانی، مادر کتابداری نوین ایران» نام دارد. بدون شک، نام پوری سلطانی از ماندگارترین نام‌ها در تاریخ کتابداری ایران می‌باشد که سرگذشت زندگی‌اش با پیشینه کتابداری گره خورده و نقش و حضور پررنگ او در این عرصه، بر اهل فن واضح و روشن است. این کتاب، به دلیل بیان اطلاعات جامعی از فعالیت‌های مرکز خدمات کتابداری و نیز کتابخانه ملی پس از ادغام با این مرکز، حائز اهمیت می‌باشد.

پیش از این، در سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، کتاب‌های متعددی در زمینه تاریخ شفاهی منتشر شده است که از آن جمله می‌توان به کتاب‌های "از کاخ‌های شاه تا زندان‌های سبیری"، "مجموعه مقالات نخستین همایش تاریخ شفاهی ایران"، "راهنمای تاریخ شفاهی" و "تاریخ شفاهی نمایش در ایران"؛ اشاره کرد. کتاب حاضر، منبع جدیدی است

که در زمینه پژوهش‌های حاصل از مصاحبه‌های تاریخ شفاهی، به محققان و علاقمندان تقدیم می‌گردد.

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، امیدوار است با مدد پروردگار توانا و حمایت‌های معنوی دوستداران علم و دانش، در جهت نگاهداشت و اشاعه میراث فرهنگی ایران زمین، با توش و توان بیش‌تری نسبت به گذشته گام بردارد.

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

جمهوری اسلامی ایران

www.ketab.ir

مقدمه

از ابتدای شکل‌گیری کتابخانه‌ها، انبار از کتابخانه‌های الواح گلی، طومارهای پاپیروسی و مجموعه نسخه‌های خطی و چاپی، تا قرن نوزدهم کتابدار فقط حافظ و نگاهبان کتاب‌ها محسوب می‌شد. هرکس که صاحب کتابخانه می‌گشت، گنجی ارزشمند است و کتاب‌ها را با زنجیر به قفسه‌ها قفل می‌کرد. با تمام این احوال، هیچ‌گاه به کتابداری، به عنوان یک حرفه یا علم مثل سایر علوم نظیر طبابت و کیمیاگری توجه نمی‌شد. از اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم، با توجه به گسترش آموزش و حرکت‌های اجتماعی در زمینه‌های مختلف، کتابداری نیز دچار تحول گشت و به تدریج راه خود را به منزله یک علم هواری نمود. در این تغییر و تحول، با ایجاد آموزش‌های رسمی در مدارس عالی و دانشگاه‌ها و شکل‌گیری انجمن‌های علمی و حرفه‌ای، به تدریج جایگاه واقعی این رشته نمایان شد و تعاریف مختلف از علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی ارائه گردید.

پیشینه آموزش کتابداری و اطلاع‌رسانی در ایران

تعیین نقطه آغاز برای آموزش کتابداری در ایران، امری دشوار است، اما آموزش کتابداری نوین، با تشکیل دوره‌های کوتاه مدت آغاز شد. نخستین دوره کوتاه مدت آموزش کتابداری، در سال ۱۳۱۸ به همت مهدی بیانی و محسن صبا در دانشسرای عالی تهران - که بعدها به دانشگاه تربیت معلم تغییر نام داد - برگزار گردید. در سال ۱۳۲۰، دانشگاه تهران نخستین دوره کوتاه مدت خود را تشکیل داد؛ اما از سال ۱۳۳۰ برگزاری دوره‌های کوتاه مدت کتابداری، با جدیت

بیش‌تری دنبال شد.^۱ در سال ۱۳۳۱ از دو مدرس خارجی (از اتریش و ایالات متحده) دعوت شد تا برای تدریس کتابداری در دوره‌ای پنج ماهه، به ایران سفر کنند. پس از آن، در سال ۱۳۳۶ نخستین درس دانشگاهی مرتبط با کتابداری، در دانشسرای عالی به صورت اختیاری ایجاد گردید و تا سال ۱۳۴۱ نیز ادامه داشت که تدریس آن بر عهده ایرج افشار بود. علاوه بر این، در سال ۱۳۴۳ دوره آموزش کتابداری برای کتابداران کتابخانه‌های عمومی توسط ایرج افشار و مهین تفضلی برگزار شد.

این دوره‌ها با این که برای جامعه کتابداری بسیار ضروری می‌نمودند، ولی به سبب کوتاه بودن، کافی به نظر نمی‌رسیدند و کتابخانه‌های دانشگاهی نیاز به تحرک بیش‌تری داشتند. بدین سبب، در فاصله سال‌های ۱۳۴۳ تا ۱۳۴۴، گام‌هایی برداشته شد تا مارگارت هاپکینز^۲ از طرف بنیاد فولبرایت^۳، به سمت مشاور کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران درآید. وی با سایر کتابداران متدین عصر ایران، در آن زمان، جلساتی تشکیل داد و درباره مسائل مربوط به این رشته، به بحث و تبادل نظر پرداخت. در همین ملاقات‌ها بود که پایه‌های انجمن کتابداران ایران و نیز تاسیس رشته کتابداری در دانشگاه تهران، نهاده شد. به دنبال آن، آلیس لورر^۴ - استاد دانشگاه ایلی‌نویز - برای تاسیس دوره کارشناسی ارشد این رشته، به دعوت دانشگاه تهران به ایران آمد. در سال ۱۳۴۵، رشته کتابداری در مقطع کارشناسی ارشد، تحت نظر و در نتیجه کوشش‌های ایرج افشار، منوچهر افضل^۵ با همکاری هاپکینز و جان هاروی^۶، رسماً تاسیس گردید و استقبال شایان توجهی از آن شد. در سال ۱۳۴۷ دانشگاه تبریز دوره چهار ساله کارشناسی کتابداری را بنیان گذاشت. مقطع کارشناسی کتابداری نیز نخستین بار در سال ۱۳۴۸ در مدرسه عالی ایران زمین، به مدیریت ناصر مظاهری^۷ برای نخستین بار افتتاح گردید.

پایه‌های کتابداری نوین در ایران

پس از تاسیس کارشناسی ارشد کتابداری در دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۵، گام‌های مهم و

۱. حیاتی، زهیر. «آموزش‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی در ایران: گذشته، حال و آینده». فصلنامه کتاب، ش ۵۷ (بهار ۱۳۸۳)، ص ۲۷.

2. Margaret Hopkins

3. Fulbright

4. Alice Lohrer

5. John Fredrick Harvey

۶. کیانی، حسن. «آموزش کتابداری و اطلاع رسانی در ایران». دائرةالمعارف کتابداری و اطلاع‌رسانی، ج ۱ (تهران: کتابخانه ملی ایران، ۱۳۸۱)، صص ۵۵-۶۸.

موثری در عرصه آموزش کتابداری و اطلاع‌رسانی برداشته شد. انجمن کتابداران ایران هم در همان سال، توسط کتابدارانی نظیر فرنگیس امید، مهین تفضلی، معصومه دقیق، خورشید مفتاح، اولین وارطانی، شهلا سپهری، لیلی جهان‌آرا و فرخنده سعیدی و با همکاری اساتید آمریکایی و انگلیسی که در آن زمان در ایران به سر می‌بردند؛ تاسیس شد. این انجمن علمی، دارای چهار کمیته انتشارات، روابط عمومی، آموزش و عضویت بود و در زمینه انتشار فصلنامه تخصصی «نامه انجمن کتابداران» و نیز ارائه آموزش‌های کاربردی به کتابداران، نقش مهمی ایفا کرد. سایر فعالیت‌های انجمن عبارت بود از عضویت در ایفلا از سال ۱۳۴۷ و عضویت در شورای ملی انجمن‌های علمی ایران^۱.

در سال ۱۳۴۷، نازنین خرم‌آبادی، دانشجویان کتابداری در ایران، مرکز خدمات کتابداری هم‌زمان با مرکز اسناد و مدارک علمی، با کوشش‌های پوری سلطانی^۲ و جان هاروی، تاسیس گردید و به انجام پژوهش‌های نوین کتابداری نظیر روش‌های فهرست‌نویسی و رده‌بندی، گسترش رده‌ها، نشانه‌مات و نتایج آن مبادرت ورزید. این مرکز در زمان تاسیس، نخستین مرکز خدمات کتابداری در آسیا به شمار می‌رفت و ارائه خدمات فنی به کتابخانه‌های ایران را در دستور کار خود قرار داده بود^۳.

با توجه به بازگشت عده‌ای از ایرانیان که برای کسب تخصص کتابداری به خارج رفته بودند و نیز به دلیل این که کارشناسی‌ارشد کتابداری توسط ستاد ملی آمریکایی تاسیس شده بود، کتابداری ایران تحت تاثیر نظام کتابداری آمریکایی-انگلیسی قرار داشت.

پوری سلطانی

پوری سلطانی- بانوی کتابدار فرهیخته- یکی از برجسته‌ترین و اثرگذارترین چهره‌های علمی و فرهنگی روزگار ما بود^۴. وی شناخته‌شده‌ترین کتابدار ایرانی بود که با ۵۰ سال حضور مداوم و مستمر، توانست بیش از همه، کتابداری نوین را در ایران بنیان‌گذاری کند، گسترش دهد و شکوفایی بخشد. گذار از کتابداری سنتی به کتابداری جدید، گذر از سنت به تجدد، در رشته کتابداری بسیار دیرتر از سایر علوم آغاز شد و سلطانی با همت، پیگیری، عشق و ایثار، در مرکز

۱. حیاتی، زهیر. «انجمن کتابداران ایران»، دائرةالمعارف کتابداری و اطلاع‌رسانی. همان، صص ۳۳۸-۳۴۰.

۲. پوراندخت سلطانی شیرازی.

۳. سلطانی، پوری، راستین، فروردین. دانشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی (تهران: فرهنگ معاصر، ۱۳۷۹)، ص ۳۷۹.

۴. انوار، سید عبدالله. «پوری سلطانی و کتابداری ایران». مجله بخارا، ش ۱۰۶ (خرداد- تیر ۱۳۹۴)، ص ۹۷.

و کانون این گذار و گذر قرار گرفت.^۱

شخصیت نافذ و تأثیرگذارش همواره راه‌گشای شاگردان و همکارانش بوده و با اراده و پشتکار در نیل به اهدافش گام برداشته و مشارکت و کار گروهی را بر اقدام فردی ترجیح داده بود. سبک بیان و گفتار وی روشن، صریح و بی‌پیرایه بوده و اثرگذاری‌اش در تاریخ کتابداری نوین ایران، هرگز فراموش نخواهد شد.

پوری سلطانی در سال ۱۳۰۶، در تهران و در یک خانواده متوسط مذهبی متولد شد. خانواده مادری‌اش از درویش پیرو شاه نعمت‌الله ولی بودند و پدرش از نخستین فارغ‌التحصیلان رشته حقوق در ایران بود. در محیط خانوادگی گرم و مهربانی رشد کرد و پس از طی دوران ابتدائی و متوسطه، به تحصیل در رشته زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تهران پرداخت و پس از آن به دبیری در دبیرستان‌ها مشغول شد. البته به دلیل فعالیت‌های سیاسی از کار برکنار شد و به لندن مهاجرت نمود. در آنجا زبان و ادبیات انگلیسی از دانشگاه کمبریج گرفت. پس از بازگشت به ایران، به عنوان فهرست‌نویس در کتابخانه بانک مرکزی استخدام شد و اولین تجربه‌های کتابداری را در آنجا گذراند.

در سال ۱۳۴۵ وارد اولین دوره کارشناسی ارشد کتابداری در دانشگاه تهران شد و به ادامه تحصیل در این رشته پرداخت. در سال ۱۳۴۷ با همکاری وزیر علوم وقت، مجید رهنما، و یکی از اساتید کتابداری، جان هاروی، برای تشکیل مراکز خدمات کتابداری اقدام نمود و موفق به تأسیس آن شد. سپس به عنوان رئیس بخش تحلیلات مرکز، منشا خدمات بنیادی بسیاری نظیر شیوه‌های فهرست‌نویسی و رده‌بندی و نشانه‌گذاری دید. پس از آن بارها تلاش کرد تا مرکز خدمات کتابداری را به جایگاه اصلی‌اش، یعنی کتابخانه ملی ایران منتقل کند که در سال ۱۳۶۲ موفق به این کار شد. از آن زمان به بعد، به پژوهش در زمینه کتابداری نوین و آشنایی کتابداران ایرانی با تحولات جهانی این رشته پرداخت و همواره جهت ارتقاء کتابخانه ملی ایران به سطح کتابخانه‌های معتبر جهانی، تلاش می‌کرد.

پوری سلطانی در ۱۶ آبان ۱۳۹۴ پس از یک دوره بیماری، به رحمت ایزدی پیوست.

درباره این کتاب

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، سازمان‌ها و موسسات و افراد بسیاری به گردآوری و تدوین تاریخ معاصر ایران از طریق روش‌های مختلف پژوهشی اقدام کرده‌اند. عده‌ای با نگرش به اسناد

۱. فانی، کامران. «بانوی بهشتی». همان، صص ۱۰۰-۱۰۱.

و کتاب‌ها به تاریخ‌نگاری پرداختند و گروهی نیز به مقوله تاریخ شفاهی توجه نموده و مصاحبه با شخصیت‌های منشا اثر در دوران معاصر را در دستور کار خود قرار داده‌اند. در این میان، سازمان اسناد ملی ایران^۱ با تاسیس اداره آرشیو شفاهی^۲ در سال ۱۳۷۲، این فعالیت را آغاز نمود. به این طریق طی سال‌های اخیر، مصاحبه‌های متعددی با شخصیت‌های علمی، سیاسی، فرهنگی و هنری معاصر صورت پذیرفته است که مصاحبه با اساتید کتابداری و اطلاع‌رسانی از آن جمله است. کتاب «سرو سربلند خاطرات پوری سلطانی، مادر کتابداری نوین ایران»، حاصل گفت‌وگویی ۴ ساعته با ایشان، در ۵ جلسه است که از تیر ۱۳۸۴ در دفتر کارشان در کتابخانه ملی ایران آغاز و مرداد همان سال به اتمام رسید؛ ولی چاپ و انتشار آن در سال جاری ممکن شد. این گفت‌وگر، در قالب یک مصاحبه تاریخ شفاهی و براساس طرح تاریخ شفاهی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران^۳ توسط اینجانب صورت گرفته است.

شیوه تنظیم مطالب

- در تنظیم و آماده‌سازی کتاب خاطرات پوری سلطانی، نکات زیر رعایت گردیده است:
- مصاحبه‌ها پس از پیاده‌سازی، مقابله و ویرایش اولیه شده است.
 - سوالات مصاحبه‌گر در متن، به صورت برجسته (Bold) قرار گرفته است.
 - وضعیت جملات، تا حد مقدور، به دلیل پای‌بندی به ادوات تاریخ شفاهی حفظ شده است.
 - تدوین به گونه‌ای است که فضای مصاحبه، برای خواننده ادغام گردد.
 - به دلیل لزوم حفظ سندیت مصاحبه، متن کتاب به صورت مختصر و مستطری شده است.
 - در فصل‌بندی، ترتیب و توالی تاریخی فعالیت‌های راوی مورد توجه قرار داده است.
 - تمام بخش‌های مصاحبه آماده‌سازی شده و هیچ مطلبی حذف نشده است.
 - مطالب هم‌موضوع که سخت محتوایی دارند، گاهی در جلسات مختلف بیان شده بودند که در تنظیم نهایی، در یک فصل گنجانده شدند.
 - عبارات داخل [] از جانب تدوین‌گر و ویراستار، به منظور کمک به درک بهتر مطلب افزوده شده است.
 - عبارات داخل () توضیحاتی است که از جانب مصاحبه‌شونده بیان شده است.
 - اسامی اشخاص، سازمان‌ها، موسسات، مکان‌ها و نیز موضوعات، با بهره‌گیری از کتاب‌های

۱. «سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران» کنونی.

۲. «گروه اطلاع‌رسانی منابع دیداری - شنیداری» کنونی.

مرجع مربوط به هر بخش، مستندسازی شده است.

- به دلیل حجم زیاد برخی از مطالب مستندسازی شده، پی‌نوشت‌های مربوط به هریک از فصول هفتگانه کتاب، در انتهای همان فصل درج گردیده است.
- بخش کارنامه، فعالیت‌های علمی و پژوهشی پوری سلطانی را شامل می‌گردد که کتاب‌ها، مقالات (فارسی و انگلیسی)، گزارش‌های ایفلا، سخنرانی‌ها، مصاحبه‌ها و راهنمایی و مشاوره پایان‌نامه‌ها (کارشناسی و کارشناسی‌ارشد)، به تفکیک درج شده و براساس الفبایی عنوان، مرتب شده‌اند. البته درمورد کتاب‌ها، فقط مشخصات چاپ اول ذکر شده است.
- در فهرست منابع و مآخذ، کتاب‌ها، مقالات، مصاحبه‌ها و منابع اینترنتی مورد استفاده ندوین‌گر کتاب، به تفکیک آورده شده و عنوان‌های مربوطه براساس الفبایی نام خانوادگی پدیدار، مرتب شده‌اند.
- در تحلیلی محتوایی کتاب، جهت رفع برخی ابهامات جزئی، سؤالات لازم از خانم شیفته سلطانی براساس زاده خانم پوری سلطانی پرسیده شد و پاسخ‌ها و اطلاعات‌شان، در ویرایش نهایی مورد توجه قرار گرفت. همچنین تصاویر انتهای کتاب نیز توسط ایشان، جهت تهیه اسکن و جانمایی در کتاب، به اشتیاق انتشارات سازمان اسناد و کتابخانه ملی قرار گرفت.

نکات کتاب

از جمله نکات و اطلاعات مهم کتاب می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ❖ تازه و جامع بودن اطلاعات ارائه شده.
- ❖ به تصویر کشیدن فضای کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی ملی ایران در دهه‌های گذشته (دهه چهل و پنجاه).
- ❖ چگونگی شکل‌گیری و توسعه مرکز خدمات کتابداری.
- ❖ نحوه تبدیل کتابخانه ملی ایران به یک موسسه آموزشی، پژوهشی و خدماتی؛ پس از ادغام با مرکز خدمات کتابداری.
- ❖ روند تاسیس و پیشرفت رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی در ایران.
- ❖ چگونگی شکل‌گیری و فعالیت‌های انجمن کتابداران.
- ❖ تاریخچه و وضعیت نشریات و کتاب‌ها در زمینه کتابداری و اطلاع‌رسانی.

این کتاب، یکی از منابع تاریخ شفاهی سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی

ایران در زمینه تاریخچه شکل‌گیری این سازمان و نیز پیشینه کتابداری نوین در ایران می‌باشد. مصاحبه‌های دیگری در این زمینه وجود دارد که از آن جمله می‌توان به مصاحبه با اساتیدی چون کامران فانی، مهین تفضلی، پریچهر اعتمادی، فریدون بدره‌ای، ناصر مظاهری تهرانی، عبدالله انوار، عباس حری، محمدکاظم موسوی بجنوردی، نوش‌آفرین انصاری، توران میرهادی و زینت بابک‌فرد اشاره نمود. امید است در آینده، مصاحبه با این شخصیت‌ها نیز در قالب کتاب، به جامعه پژوهش ارائه گردد.

لازم است از بزرگوارانی که در تدوین این اثر کمک شایانی نمودند، تشکر و قدردانی نمایم: در ابتدا از آقای دکتر فریبرز خسروی - معاونت پژوهش، برنامه‌ریزی و فناوری سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران - که این یک‌اندیشی ایشان نبود، این امر محقق نمی‌شد. دوست و همکار عزیزم، خانم شعیبه کتبی - رئیس گروه اطلاع‌رسانی منابع دیداری و شنیداری - که همواره از دانش، راهنمایی و سجای اخلاقی ایشان بهره‌ها برده‌ام. دوستان خوبم خانم‌ها لیدا بیستونی، آزاده نباتچیان و زهرا گردزی که در انجام امور مربوط به تایپ، تصحیح و نسخه‌خوانی متن من را یاری دادند و نیز از ردهات و همکاری دوست کتابدارم سرکار خانم فرحناز کهن متشکرم.

از حمایت‌های آقای دکتر رضا خانی‌پور - مدیرکل محترم پژوهش و آموزش - از همکاری‌های آقای یوسف امیری - مدیر محترم انتشارات نهج ستاری این کتاب را نیز به عهده داشتند - و از تلاش و صبوری همه همکارانم در انتشارات نهج ستاری، رای به نتیجه رساندن و چاپ این اثر، سپاسگزارم.

امید است کتاب حاضر مورد توجه اساتید، دانشجویان و علاقمندان کتاب و کتابداری قرار بگیرد و سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران را از پیشنهادات و راهنمایی‌های خود در زمینه اجرای سایر طرح‌های پژوهشی، بهره‌مند نمایند.

پیمانه صالحی - آذر ۱۳۹۴

Pe_salehi@yahoo.com